

SVĚTOVÁ BANKA

Kompletní text k tématu viz:

KUNEŠOVÁ, H., A. KOCOUREK, P. BEDNÁŘOVÁ, E. CIHELKOVÁ a M. NOVÝ. 2014. Světová ekonomika. Nové jevy a perspektivy. 3. vyd. Praha: C. H. Beck. ISBN 9788074005022, **podkapitola 2.4**

Významnou mezinárodní finanční institucí je Světová banka. Původní Světová banka založená v roce 1944 na konferenci v Bretton-Woods vytvořila další specializované instituce, všechny se souhrnně nazývají **Skupina Světové banky (World Bank Group)**. Do této skupiny patří následujících pět institucí:

- **Mezinárodní banka pro obnovu a rozvoj (IBRD)** – též nazývaná **Světová banka** – poskytuje úvěry a pomoc na rozvoj středně bohatých a chudých zemí.
- **Mezinárodní asociace pro rozvoj (IDA)** – snaží se o snižování chudoby ve světě. Poskytuje bezúročné půjčky a další pomoc nejchudším zemím světa. Její prostředky většinou pocházejí z příspěvků bohatších členských zemí.
- **Mezinárodní finanční korporace (IFC)** – financuje investice do soukromého sektoru a poskytuje technickou pomoc a konzultační služby vládám a podnikové sféře.
- **Multilaterální agentura pro investiční záruky (MIGA)** – podporuje zahraniční investice v rozvojových zemích prostřednictvím garancí, jimiž se zahraničním investorům zaručuje za ztráty způsobené neobchodními riziky.
- **Mezinárodní centrum pro řešení investičních sporů (ICSID)** – pomáhá urovnávat nebo rozhodovat investiční spory mezi zahraničními investory a hostitelskou zemí.

V době svého vzniku se Světová banka (IBRD) zaměřila na podporu poválečné rekonstrukce ekonomik členských zemí. S narůstajícím počtem rozvojových zemí se jejím **hlavním cílem** stalo **zmírňovat chudobu a podporovat ekonomický a sociální rozvoj v rozvojových zemích**. Na počátku 90. let se zahájením procesu ekonomické transformace v zemích střední a východní Evropy se Světová banka zaměřila i na **pomoc nové skupině transformujících se zemí**.

Dlouhodobou prioritou Světové banky je zápas s chudobou. **Do roku 2030 si Světová banka stanovila splnit dva základní cíle:**

- ukončit extrémní chudobu snížením podílu lidí žijících za max. 1,25 USD denně na nejvýše 3%,
- podpořit prosperitu zvýšením příjmu dolních 40% obyvatel každé země.

V současné světové ekonomice Světová banka poskytuje úvěry, technickou pomoc a poradenské služby vládám členských rozvojových zemí a zemí, které stále procházejí procesem ekonomické transformace. Úvěry od Světové banky se vyznačují výhodnějšími podmínkami než úvěry komerční: poskytují se s nižšími úroky, v případě nejchudších zemí i bezúročně, doba splatnosti může být stanovena až na 40 let, je možné několikaletý odklad první splátky.

Úvěry Světové banky jsou určeny na konkrétní rozvojové projekty, technickou pomoc a poradenství v oblastech, které se týkají zejména školství, zdravotnictví, veřejné správy, infrastruktury, zemědělství, životního prostředí, přírodních zdrojů a rozvoje finančního a soukromého sektoru. Konkrétní projekty financované Světovou bankou jsou zaměřené například na dodávky pitné vody, rozvoj dopravní a energetické infrastruktury (výstavba silnic, železnic, přístavů, ropovodů, plynovodů, rozvodů elektrické energie), řešení ekologických problémů, rozvoj zemědělství, zabezpečení zdravotní péče a vzdělání.

Projekty navrhují a o půjčky žádají členské země. Světová banka projekt posoudí a rozhodne o poskytnutí úvěru. Finanční prostředky Světová banka uvolňuje po částech, tak jak pokračuje realizace projektu. Na financování projektu se Světová banka nepodílí v plné výši – část prostředků musí poskytnout sama členská země nebo je musí zajistit z jiných zdrojů. Tímto způsobem jsou země zainteresovány na úspěšné realizaci projektu. Na financování některých projektů se podílejí další mezinárodní organizace, např. Mezinárodní měnový fond, Světová zdravotnická organizace, UNESCO a další subjekty, např. exportní úvěrové agentury, komerční banky a další soukromí investoři.

Finanční prostředky získává Světová banka z prodeje vlastních obligací na mezinárodních kapitálových trzích. Díky svému kreditu může získávat peníze za nízké úrokové sazby. Dalšími finančními zdroji jsou výnosy z investic Světové banky, příjmy z poplatků členských zemí, příspěvky od rozvinutých zemí a splátky dříve poskytnutých úvěrů.

Vlastníky Světové banky jsou vlády členských zemí se svými podíly. Podíly jednotlivých členských zemí zhruba odpovídají jejich ekonomické síle. Největšími podílníky jsou USA, Japonsko, Německo, Velká Británie a Francie.